

ПРОТОКОЛ № 7
засідання вченої ради
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди
від 31 серпня 2010 року

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Про наслідки роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди за 2009-2010 н.р та завдання ВНЗ на 2010-2011 н.р. (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф.Прокопенко).
2. Обговорення доповіді академіка Прокопенка І.Ф.
3. Про висунення кандидатури до обрання членом-кореспондентом НАПН України (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

І. СЛУХАЛИ: Про наслідки роботи Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди за 2009-2010 н.р та завдання ВНЗ на 2010-2011 н.р. (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор І.Ф. Прокопенко).

Доповідали: Прокопенко І.Ф. – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України, ректор.

Минулий рік, незважаючи на фінансову кризу, був у цілому успішним – рекордним прийомом першокурсників (1400 студентів), рекордним випуском (1200 випускників). Усі випускники отримали запрошення на роботу. Колектив, незважаючи на фінансові труднощі, не скоротився. Попри всі складнощі ми виконали всі наміри з розвитку матеріально-технічної бази, було витрачено близько 3 млн. гривень для підтримки діяльності корпусів та розвитку університету, проведені підготовчі роботи для нового етапу

навчання. Отримано рекордні показники з наукових публікацій – близько 3 тис. друкованих аркушів, підготовано рекордну кількість кандидатів та докторів наук – понад 60. Усі ці показники говорять про те, що колектив працював і ефективно, і стабільно. Хотілося б, щоб ця естафета перейшла і у наступний рік, щоб ми не тільки відчували пожвавлення в роботі, а й досягали кращих показників.

Другий рік поспіль ми маємо рекордну кількість заяв від бажаючих навчатися у нашому університеті. Але не все є досконалим, у тому числі і система відбору для учительської професії. Учительська професія – професія від Бога, решта професій – від учителя. І тому ми несемо повну відповідальність за те, кого ми запросили на навчання. Ми не маємо точного уявлення хто приходить до нас за покликанням серця. Ті, хто вступив, хочуть мати якісну освіту або підвищити свій освітній рівень. Але я глибоко переконаний, що переважна більшість не випадково обрала Харківський національний педагогічний університет, я хочу, щоб вони швидко адаптувались у нашому колективі, переконались, що вони не помилилися.

Головне, щоб уже 1 вересня всі викладачі познайомились із студентами першого курсу. Це наші найменші діти, і саме на них має бути спрямована увага викладачів. Я хочу, щоб темпи ефективності, яких ми набрали у попередній період, були збережені. Щоб усі побажання студентів ураховувались – вони зайвого нічого не просять. Хочу побажати всім міцного здоров'я. Рік довгий, він буде вимагати від нас ефективної, а значить, напруженої роботи. Бережіть здоров'я, любіть студента, любіть Україну.

II. СЛУХАЛИ: Обговорення доповіді академіка Прокопенка І.Ф.

Виступили:

1) Бережна С.В. – кандидат історичних наук, доцент кафедри правознавства, декан історичного факультету.

В своєму виступі я хочу зосередити увагу на розвитку історичного факультету як складової ланки нашого університету.

Попередній навчальний рік в нашому університеті було оголошено «Роком Науки та інновацій» тому й на історичному факультеті значну роль відведено підвищенню професійної компетентності викладачів так, на сьогодні 87% мають вчені ступені та звання;

- протягом року три кандидатських та одну докторську дисертацію;
- було відкрито нову спеціалізацію;
- розвивається студентське самоврядування;
- студентська наука, що дає плідні результати – студентка історичного факультету посіла перше місце у Всеукраїнській студентській Олімпіаді з історії;
- наукові роботи студентів були відзначені преміями Харківського обласного голови, Харківської обласної адміністрації.

Так, було проведено традиційні міжнародні конференції:

- «Краєзнавство і вчитель»;
- «Світа і доля нації»;
- «Актуальні проблеми методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін».

Одним із завдань розвитку освіти Міністр освіти Д. Табачник поставив – це розвиток інноваційних технологій.

Форми роботи з використанням інформаційних технологій на факультеті різноманітні: мультимедійні традиції, використання електронних посібників, підручників.

За допомогою ректорату та спонсорів, в тому числі з випускників історичного факультету минулих років факультет оснащено комп'ютерною технікою та підключено до Інтернету. Працює мультимедійна аудиторія.

Тому, зараз постає питання збільшити навчальний фонд за допомогою видань на електронних носіях, а також збільшення фільмотеки та візуальних матеріалів, так як зараз у більшості студентів є власні ПК.

За результатами анкетування відділу менеджменту і моніторингу якості освіти на історичному факультеті 80 % користується ПК.

Інтегратором інформаційного забезпечення історичного факультету є сайт факультету. Зараз ми розглядаємо питання про можливість викладати на сайті робочі програми, нароби фахових видань (анотації до статей), а це є одним із шлях до підняття рейтингу викладачів – індексу цитування.

В одній із заповідей фундатора національного виховання К.Ушинського наголошується, що навчання та виховання не матимуть гуманістичного змісту і характеру, якщо вони не будуть глибоко національними.

На факультеті приділяється увага національно-патріотичному вихованню майбутніх вчителів історії. Навіть, власне історичні дисципліни сприятимуть вихованню громадянської свідомості.

Але ми не можемо не хвилюватися за сучасний стан історичної освіти як на державному рівні так і в нашому університеті, так як на деяких факультетах спостерігається скорочення цього курсу.

Виникають слушні запитання: «А чи потрібна Україні історія? А патріоти?» Переконана, абсолютна більшість у цієї залі відповідь ствердно. Тим більше, що ці поняття взаємозалежні між собою, без яких будь-який народ приречений на небуття.

Вже для нас втрачена актуальність стара істина: «Той, хто не знає свого минулого – не має майбутнього?»

Формування патріотичних почуттів і національної свідомості молодих громадян України повинно будуватися не на абстрактній ідеології, а на конкретних прикладах героїчної боротьби нашого народу за свободу і незалежність Батьківщини.

Наша держава впевнено крокує в світовий європейський простір, тому для нас, важливим є досвід країн, їх історичний розвиток демократії. Ці знання надає нам курс «Історія сучасного світу», який зараз знаходиться в ганебному стані - бо він або не включений до навчальних планів, або його вивчення скорочене до мінімально граничних годин (1 кредит).

В світлі створення нових спецкурсів викладачі факультету напрацювали значний обсяг матеріалів по історії нашого університету і тому готові викладати не тільки на історичному факультеті.

Отже, на історичному факультеті як взагалі в університеті склалася і діє цілеспрямована і достатньо ефективна система організаційно-виховної роботи по формуванню і розвитку професійного потенціалу студентів, сприяє підвищенню рівня їх свідомості, духовності, громадської позиції та культури. І нікому не відкрию таємницю, якщо скажу, що це перш за все заслуга нашого ректора – Івана Федоровича, роботу якого я пропоную оцінити на найвищу позитивну оцінку.

Дякую за увагу!

2) Хомуленко Т.Б. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології.

Дозвольте привітати шановних колег з новим навчальним роком і з днем знань. Думаю, день знань є святом XXI століття. Філософи і соціологи називають сучасне суспільство інформаційним. А політологи твердять, що володіє владою той, хто володіє інформацією, тобто знаннями. Отже можна радіти тому, що ми працюємо так би мовити на передовій суспільного руху, оскільки забезпечуємо процеси відкриття та передачі знань. Але чи достатньо сьогодні спеціалісту бути лише носієм знань? Або можна поставити питання інакше. За яких умов знання перетворюються з мертвого вантажу на те, що забезпечує успішний плін життя? Як на мене, за умов перетворення знань в уміння, здатності, компетенції. І дійсно, здатність практичного втілення знань відрізняє високого професіонала від посереднього спеціаліста. Зазначені

міркування лягли в основу визначення стратегії діяльності кафедри практичної психології.

Серед понад 50 предметів, які викладаються на нашій кафедрі заняття принаймні половини із них проводяться із застосуванням тренінгових технологій. Третина викладачів є практикуючими психотерапевтами і мають достатній досвід для передачі майбутніми психологам.

Забезпечення прикладного ухилу в освітньому процесі нам допомагає діяльність Громадської організації «Товариство психологів України в Харківській області», яка заснована рік тому на базі кафедри. Саме в межах діяльності цієї організації для викладачів і студентів є база для вдосконалення професійних навичок.

Діяльність спеціалізованої вченої ради з педагогічної та вікової психології забезпечується на дві третини викладачами кафедри. За рік роботи ради захистилось 5 пошукачів, серед яких три аспіранти і два викладачі кафедри.

Результатом наукової діяльності кафедри є ряд прикладних розробок, серед яких дві методики: психокорекцій на методика (психосоматичного аналізу особистості) та психодіагностична методика ГМ, які зараз проходять процедуру патентування.

Кафедра має домовленість про співробітництво з Костянтинівським реабілітаційним діагностичним центром, який отримав сьогодні статусу ун-ї клініки, де викладачі можуть здійснювати наукових розробок.

На завершення хотілося б зазначити, що на початку року ми завжди будуємо плани і на щось очікуємо. Але психологи-спеціалісти з ефективного ціле покладання твердять, що імовірність того, що наші очікування справдяться залежить від характеру ціннісних орієнтацій. Вченими доведено, що у поступі до масштабних цілей успіх забезпечує перевага цінності-місії над матеріальними цінностями. Тож бажаю Вам успішних завершень та виправданих очікувань на освітній ниві.

Дякую за увагу.

3) Тихонович В.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики професійної освіти, декан факультету заочного навчання.

Шановний Іване Федоровичу, шановні колеги!

Розпочинається новий навчальний рік і, звичайно, дуже хочеться, щоб він був кращим за попередні у забезпеченні якості підготовки фахівців, в організації навчального процесу.

У своєму виступі дозвольте зупинитися на аналізі лише однієї проблеми, яка є актуальною для учасників педагогічного процесу факультету заочного навчання. Вона стосується підвищення ролі і значення самостійної роботи студентів.

Високо оцінюючи роль самостійної роботи в процесі навчання, Я.А. Коменський наголошував: «...Альфою та омегою нашої дидактики нехай

буде пошук і відкриття способів, за якого б учителі менше навчали, а учні більше б училися».

Досвід переконує, що далеко не всі студенти виявляють свідомість і волю, вкрай необхідні для організації власної самостійної роботи. У цій галузі існують значні недоліки. Самостійна робота студентів у деяких випадках погано організовано особливо у навчанні студентів за заочною формою.

Як забезпечити систематичну самостійну роботу студентів, підвищити якість підготовки спеціалістів, що є головним завданням сучасної вищої школи?

Нормативним документом, що рекомендує аудиторну і поза аудиторну роботу студентів вищих навчальних закладів, є навчальний план з кожної спеціальності. На аудиторні заняття студентів заочної форми відводиться четверта частина від аудиторного часу студентів денної форми.

Викладачі намагаються за цей час подати якомога більше інформації студентам, іноді використовуючи для цього час, відведений не тільки під лекційні, а і під семінарські та практичні заняття. Але слід пам'ятати, що завдання педагога вищої школи – активізувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність студента, навчити правильно організовувати самоосвіту.

Невелика кількість годин, відведених на аудиторні заняття, спонукає до пошуку ефективних форм її організації.

Провідною формою навчання студента є лекція. Кожна лекція повинна спрямовувати слухача на самостійну роботу. Не слід обмежуватися проведенням лише класичних лекцій. Доцільними у роботі зі студентами-заочниками є лекції-консультації, коли лектор викладає основні моменти теми і відводить половину часу на відповіді на запитання студентів; лекції-прес-конференції, які будуються як відповіді на письмово-поставлені викладачеві питання студентів.

Ні в якому разі не можна допускати спрощення ставлення студентів до семінарських занять, бо саме вони проводяться з метою формування умінь і навичок самостійної роботи.

Кафедрами, звичайно, розробляються комплекси завдань для самостійної роботи студентів, теми рефератів та доповідей, інструкції, методичні рекомендації, вказівки до виконання завдань; визначаються терміни виконання. Викладачами кафедр університету складені робочі навчальні програми з урахуванням вимог кредитно-модульної системи, за якими забезпечується навчання студентів-заочників.

Самостійна робота має позитивні наслідки у тому випадку, коли вона ефективно контролюється. Вона перевіряється у вигляді контрольних тестів; питання самостійної роботи обов'язково включається до семестрового контролю. Але необхідно розробити чіткі критерії оцінки виконуваної студентами роботи, ознайомлювати їх з формами звітності, вести облік результатів самостійної роботи.

Сьогодні, у контексті розвитку Болонського процесу, коли розширюються межі самостійної роботи, невід'ємною частиною навчального процесу стає

консультація. Слід значно збільшити обсяг консультативної роботи викладачів, насамперед доцентів і професорів, розглядаючи її як важливу складову викладацького навантаження.

З минулого навчального року ми проводимо для студентів усіх курсів настановну сесію, відмилися від проведення міжсесійних занять, ввели дні консультацій (як правило це одна субота місяця). Для студентів складені графіки їх проведення. Схема організації консультацій така: студенти, отримавши завдання для самостійної роботи на сесію, повідомляють, консультації з якими викладачами їм необхідні. У призначенні вводиться індивідуальні та групові та консультативні заняття. Крім того у всіх студентів є адреса електронної скриньки факультету, що забезпечує процес їх спілкування як з деканатом, так і з окремими викладачами у зручний час. Ми сподіваємось, що така побудова навчального процесу дасть позитивні наслідки.

Наприкінці свого виступу дозвольте привітати усіх Вас з початком нового навчального року. Побажати міцного здоров'я, піднесеного настрою, оптимізму і нестриманого бажання творчих пошуків.

4) Цєпова І.В. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри методики початкової школи.

Вельмишановні члени президії, шановні колеги! Наша кафедра обслуговує факультети дошкільної освіти, початкового навчання і відповідні спеціальності на факультеті заочної освіти в інституті післядипломної освіти. Відповідно викладачі здійснюють мовну, мовленнєву, літературну і методичну освіту студентів і в кожному напрямі є власні актуальні пріоритети і проблеми.

Так, у новому навчальному році відбуватиметься апробація й удосконалення курсу української мови за фаховим спрямуванням, розроблений молодими, але талановитими викладачами кафедри Ю.Є.Манохіною, І.О.Купіною

Цей курс значно ширший, ніж ДУМ, замість якого він впроваджується, адже фахова мова має певний лексичний запас, який необхідно засвоїти студентам, стилі спілкування: розмовляти з дітьми в 3,5,6 – 10 років треба по-різному, доступно, чітко, виразно, емоційно.

- спілкування з батьками;
- спілкування з колегами (виступи на методичних засіданнях)

Мовлення вихователя і вчителя – зразок для наслідування дітьми, до речі – незабаром «Ранок» «Антисуржик» Н.В. Воскресенської.

Другий напрямок.

Покращення літературно-методичної підготовки майбутніх учителів початкових класів пов'язано з концепцією літературного читання в початковій школі, що побудована на принципах:

- літературознавчому;
- жанрово-тематичному;
- художньо-естетичному;

Лабораторії методичного забезпечення безперервної системної освіти школа – ВНЗ, яку очолює професор Джеджелей, 309 – В, створюється науково-консультативний центр дитячої книги і читання, для якого зібрано понад 1800 книжок, 180 журналів, 22 альбомів фотоматеріалів, відеозаписи тощо.

Також головний для прийому студентів кабінет кафедри в 314 в ауд., правда поки що книжки розташовані просто на партах, ми ще не отримала шафи для кабінету. Це безумовно, створює певні незручності для роботи лаборантів але студенти кабінетів будуть обслуговуватися, отримують необхідну допомогу для самостійної роботи, виконання завдань викладачів кафедри.

Останній напрямок роботи викладачів кафедри стосується найближчих перспектив.

Оскільки Міністерство освіти і науки впроваджується обов'язкова передшкільна освіта дітей з 5 років, вважаємо за необхідне, впровадити спецкурси на факультеті дошкільного навчання на яких студенти детально ознайомляться з методиками раннього навчання грамоти дітей, методики підготовки руки дитини до письма.

Адже необхідність виховання у цьому аспекті призводить дублювання програми першого класу. Необхідно чітко простежити за наступністю підготовчої роботи навчання в школі.

Отже, розуміючи складні часи розвитку освіти, скорочення годин навчання і ставок (на 13 викладачів – 9,5 ставки) викладачі кафедри готові до сумлінної творчої роботи в новому навчальному році з перспективою на майбутнє.

Ми бажаємо всьому колективу університету творчого натхнення, успіхів у педагогічній діяльності і науковій роботі, старанних, розумних, творчих студентів.

Із новим роком, шановні колеги, з новим навчальним роком!

5) Шинкарьов Ю. В. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін.

Викладання різноманітних правових дисциплін (кримінальне право, кримінальний процес, кримінальне виконавче право, кримінологія) забезпечується професорсько-доцентським складом у повному обсязі. Серед

викладачів що забезпечують викладання навчання дисциплін можна відмітити 4 кандидата юридичних наук, які закінчили аспірантуру по кафедрі кримінально-правових дисциплін та успішно захистили кандидатські дисертації 12.00.08 кримінальне право та кримінологія, кримінально-виконавче право.

Протягом останніх 3-х років викладачі кафедри провели значну наукову роботу, закономірним результатом якої є друк 31 статті у наукових виданнях, 37 тез виступу на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях. Особливо слід відмітити друк двох монографій, присвячених дослідженню окремих проблемних питань кримінального право України.

На даний момент працівники кафедр и успішно проводжують проведення наукової роботи на різноманітних рівнях, а саме: здійснюють керівництво написанням дипломних робіт, керують написанням кандидатських дисертацій чотирма аспірантами різноманітних форм навчання та по шукачами; беруть участь у роботі наукового гуртка з кримінального права.

Виступив Євдокимов В.І. – голова зборів, перший проректор – після обговорення доповіді ректора відбулося голосування щодо прийняття ухвали.

«за» - 336 чоловік;

«проти» - немає;

«утрималися» - немає

Ухвалу прийнято одностайно.

УХВАЛИЛИ: Інформацію прийняти до відома. Зобов'язати проректорів, директорів інститутів, деканів, завідувачів кафедр, викладачів і співробітників.

1. На засідання кафедр і рад факультетів розглянути результати роботи у 2009 – 2010 н.р. та завдання на 2010 – 2011 н.р. (до 07.09.2010 р.).
2. Передбачити заходи з удосконалення всіх сфер професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів. Особливу уваги учителів. Особливу

- увагу приділити практичній підготовці майбутніх учителів, контролю якості освіти, тестуванню студентів і учнів, удосконаленню роботи докторантури та аспірантури, роботі з іноземними студентами.
3. Забезпечити виконання рішення розширеної колегії Міністерства освіти і науки України від 20.08.2010 р.
  4. Розмістити на сайті університету робочі навчальні програми, підготувати методичні та організаційні матеріали для забезпечення самостійної роботи студентів при вивченні навчальних дисциплін.
  5. Забезпечити методичну підтримку та організаційний супровід процесу вільного визначення студентами вибіркових дисциплін шляхом їх попереднього ознайомлення з програмними матеріалами, проведення консультацій відповідно до наказу МОН України від 25.08.2010 р. № 831.
  6. Переглянути плани підвищення кваліфікації викладачів та співробітників. При необхідності розширити систему курсів, семінарів для підвищення кваліфікації та обміну досвідом. Кожна кафедра організовує і проводить не менше однієї відкритої лекції на семестр.
  7. Переглянути заходи щодо підвищення ролі студентського самоврядування.
  8. Продовжити удосконалення системи виховної роботи як складової фахової підготовки майбутніх учителів, акцентуючи її на формуванні високих громадянський і моральних якостей педагогів нової генерації.
  9. Здійснити комплекс необхідних заходів спрямованих на своєчасне прибуття випускників університету на роботу.
  10. Продовжити впровадження програм здорового способу життя та розвитку фізичної культури і спорту.
  11. Контроль за виконання ухвали покласти на проректорів університету.

III. СЛУХАЛИ: Про висунення кандидатур до обрання дійсним членом (академіком) та членом-кореспондентом НАПН України (кандидат філологічних наук, доцент, учений секретар університету Т.І. Тищенко).

УХВАЛИЛИ: 1. Підтримати кандидатуру ректора Київського університету імені Бориса Грінченка, доктора філософських наук, професора, члена-кореспондента НАПН України Огнев'юка Віктора Олександровича на висунення його до обрання дійсним членом (академіком) Національної академії педагогічних наук України відділення «Загальна педагогіка та філософія освіти».

Голосували: одноголосно.

2. Підтримати кандидатуру заступника директора Інституту корекційної педагогіки і психології НПУ імені М.П. Драгоманова Шеремет Марії Купріянівни, доктора педагогічних наук, професора кафедри логопедії до обрання членом-кореспондентом НАПН України відділення «Психологія, вікова фізіологія та дефектологія».

Голосували: одноголосно.

3. Підтримати кандидатуру декана природничого факультету Полтавського національного університету імені В.Г. Короленка, доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри педагогічної майстерності та менеджменту Гриньової М.В. до обрання членом-кореспондентом НАПН України відділення «Загальна середня освіта».

Голосували: одноголосно.

Голова вченої ради

І.Ф. Прокопенко

Секретар вченої ради

Т.І. Тищенко